

Міністерство охорони здоров'я України

Міністерство освіти і науки України

Всеукраїнська громадська організація

«Українська Асоціація Логістики»

Національний фармацевтичний університет

Кафедра управління, економіки та забезпечення

якості у фармацевції

МАТЕРІАЛИ

**VIII науково-практичної internet-конференції з міжнародною участю
«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕВОЇ
ЕКОНОМІКИ ТА ЛОГІСТИКИ»**

(12 листопада)

MATERIALS

of VIII scientific and practical internet-conference

with international participation

**«ACTUAL PROBLEMS OF INDUSTRIAL ECONOMY AND
LOGISTICS DEVELOPMENT»**

(12 november)

Харків

2020

УДК 330.101:615.1:658.7

Редакційна колегія:

Головний редактор: проф. **Посилкіна О.В.**

Члени редакційної колегії: проф. **Літвінова О.В.**, доц. **Лісна А.Г.**

**Реєстр з'їздів, конгресів, симпозіумів та науково-практичних конференцій:
реєстраційне свідоцтво № 393 від 16.09.2020 р.**

Актуальні проблеми розвитку галузевої економіки та логістики: матер. VIII міжнарод. наук.-практ. internet-конференції з міжнар. участю, Харків, 12 листопада 2020 / ред. кол.: О.В. Посилкіна, О.В. Літвінова, А.Г. Лісна. – Харків : НФаУ, 2020. – 314 с.

Actual problems of industrial economy and logistics development: materials of VIII scientific and practical internet-conference with international participation. November 12, 2020 / ed. board. : O.V. Posilkina, O.V. Litvinova, A.G. Lisna. Kharkiv : NUPh, 2020. – 314 p.

Збірник містить матеріали VIII науково-практичної конференції: обговорення наукових та практичних проблем активізації соціально-економічних процесів на рівні галузі, у т.ч. фармацевтичної, розвитку логістичного потенціалу на макро-, мезо- та мікрорівнях національної економіки, актуальних проблем управління якістю та виробництвом у фармації, формування професійних компетентностей майбутніх фахівців та ін., із залученням вчених, фахівців-практиків, викладачів навчальних закладів та дослідників, докторантів, аспірантів, підприємців із України, Республіки Казахстан, Польщі.

Матеріали подаються мовою оригіналу

За достовірність матеріалів відповідальність несуть автори

Самойлова Т. С., Назаркіна В.М.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків

Сучасний стан та проблеми фармацевтичного забезпечення населення за умов реформування галузі охорони здоров'я

econotmica@niph.edu.ua

Наприкінці минулого століття у Всесвітній декларації прав людини (1997 р.) та Програмі ВООЗ «Здоров'я для всіх у XXI столітті» (1999 р.) були закладені пріоритетні напрямки реалізації принципів справедливості, рівності, доступності та доцільності у галузі охорони здоров'я. Законодавство України передбачає забезпечення системи охорони здоров'я та фармацевтичного забезпечення населення бюджетними видатками в розмірі не менше ніж 10 % від обсягу національного прибутку, та за роки незалежності жодного разу цю законодавчу норму не було реалізовано. Витрати державного бюджету в Україні на охорону здоров'я (ОЗ) як частка ВВП наразі залишаються стабільно низькими. Так, у 2015 р. вони становили 2,9%, що значно нижче середнього показника для країн Європейського регіону ВООЗ (5%) та ЄС (6%). За умов відсутності системи медичного страхування левову частину витрат на лікування українці оплачують з власної кишені. Питома вага витрат пацієнтів в сумарних видатках на ОЗ сягнула 48% – це один з найвищих показників для Європи. Отже, Україна опинилася серед 36 країн з катастрофічними особистими витратами громадян на ОЗ (понад 25% від доходів домогосподарства). Статистичні дані свідчать, що в Україні щороку приблизно 600 тис. домогосподарств зазнають катастрофічних фінансових витрат на охорону здоров'я. При цьому вони сплачують за медичні послуги двічі – у вигляді податків та при користуванні послугами.

За таких умов проблема доступності ЛЗ набуває особливої актуальності та потребує невідкладного вирішення. В Україні основними причинами обмеженої доступності ліків є: низький рівень доходів населення, неефективна цінова політика, висока імпортозалежність ринку; неефективні механізми регулювання рецептурного відпуску тощо.

Для вирішення цього питання країна нині впроваджує глибокі реформи СОЗ відповідно до Закону «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення», який був прийнятий у 2017 р. Зокрема, передбачені такі заходи:

- запроваджується програма державних гарантій медичного обслуговування (програма медичних гарантій – ПМГ), яка буде поширюватися на всіх громадян України та охоплюватиме первинну ланку ОЗ, невідкладну медичну допомогу, основні типи медичних послуг в амбулаторному секторі, стаціонарне лікування та ЛЗ для амбулаторного лікування;
- створено Національну службу здоров'я України (НСЗУ), яка від імені пацієнтів купуватиме медичні послуги в межах ПМГ за кошти, що акумулюються у вигляді єдиного національного пулу, на основі визначених тарифів і вимог до якості;
- створюються можливості для планування і реалізації ініціатив у галузі ОЗ на рівні місцевих органів влади – вони зможуть використовувати кошти місцевого бюджету на покриття додаткових медичних послуг для своїх громад, які можуть не входити до центральної ПМГ;
- відбуваються реформи в питанні автономізації постачальників медичної допомоги і методів оплати їхньої роботи. Перехід до принципу «гроші йдуть за пацієнтом» приведе до ситуації, коли постачальники медичних послуг отримуватимуть платежі за ті послуги, які надають;
- розробляється сучасна система управління інформацією. Наявність і доступність даних по медичним та економічним параметрам медичного обслуговування на всіх рівнях є передумовою для впровадження системи стратегічних закупівель медичних послуг. Такі дані необхідні для фінансового планування, підготовки контрактів і моніторингу ефективності.

Враховуючи, що вартість ЛЗ є важливим чинником для забезпечення фінансової доступності ЛЗ як у госпітальному, так і в приватному секторі СОЗ, забезпечення доступності ЛЗ було визначено одним з пріоритетних напрямків КМУ на найближчі 7 років. Такий курс відображено у Державній стратегії реалізації державної політики забезпечення населення ЛЗ на період до 2025 року, що схвалена постановою № 1022 від 5.12.2018 р.

Державою визначені такі шляхи вирішення проблеми забезпечення доступності ЛЗ:

- удосконалення системи державного регулювання цін на ЛЗ, закупівля яких здійснюється за бюджетні кошти;
- удосконалення системи відшкодування вартості ЛЗ “Доступні ліки”;
- посилення цінової конкуренції між виробниками, дистриб’юторами ЛЗ та аптеками;
- забезпечення можливості часткової передачі повноважень замовників щодо здійснення публічних закупівель ЛЗ до централізованої закупівельної організації.

З метою підвищення доступності ЛЗ держава здійснює централізовані закупівлі ЛЗ, реалізує пілотні проекти та урядові програми з відшкодування вартості ЛЗ. За останні роки урядом було впроваджено 3 пілотні проекти з відшкодування вартості ЛЗ для лікування певних захворювань (цукрового діабету, серцево-судинних захворювань, бронхіальної астми). Аптеками спільно з виробниками ЛЗ реалізуються соціальні програми «Orange Card», «Медікард», «Про-прайс», «Abbottcard» та «МДМ», що спрямовані на підвищення доступу до сучасних, ефективних ЛЗ, що використовуються у кардіології, онкології, ендокринології, пульмонології, офтальмології. Але на жаль, ці ініціативи не покривають зростаючої потреби у ЛЗ.

Незважаючи на постійне удосконалення НПА з державного регулювання цін та забезпечення доступності ліків, наразі законодавча база є складною і суперечливою. Так, державне регулювання цін на ОЛЗ, а також ліки, що закуповують за бюджетні кошти, здійснюється на державному рівні – ціни на такі ЛЗ підлягають декларуванню. Подальше регулювання цін, відповідно до Постанови КМУ від 17.10.2008 р. № 955 «Про заходи щодо стабілізації цін на лікарські засоби і виробни медичного призначення», відбувається шляхом регулювання встановлених оптових та роздрібних націнок на ЛЗ.

Основними напрямками реформування галузі ОЗ є створення сучасної системи забезпечення ЛЗ, удосконалення системи медичних закупівель, впровадження системи оцінки медичних технологій. В цьому контексті впроваджено електронну систему здоров’я eHealth, зокрема, електронну рецептуру, створено електронну систему моніторингу запасів ліків «Є-ліки».

Аналіз сучасних підходів до забезпечення доступності основних ЛЗ для населення різних країн світу свідчить, що у більшості розвинутих країн витрати на лікування покриваються за рахунок коштів соціального медичного страхування. Ціни на ЛЗ регулюються за списками (позитивними або негативними), до яких ЛЗ включаються на підставі результатів незалежної оцінки з урахуванням фармакоекономічних показників, терапевтичних переваг, впливу на бюджет. За умов відсутності обов’язкового медичного страхування в Україні та вкрай обмеженого фінансування ОЗ пілотні проекти дозволяють відпрацювати механізми компенсації витрат на ліки. Перехід до системи референтного ціноутворення сприятиме зниженню цін, підвищенню доступності ЛЗ та раціональному використанню обмежених коштів.

Література

1. Державна служба статистики України : <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Державна стратегія реалізації державної політики забезпечення населення ЛЗ на період до 2025 року : постанова КМУ № 1022 від 5.12.2018 р.
3. Закупівлі ліків : <https://moz.gov.ua/zakupivli-likiv>
4. Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення : Закон України від 19.10.2017 р. № 2168-VIII
5. Про заходи щодо стабілізації цін на лікарські засоби і виробни медичного призначення: постанова КМУ від 17.10.2008 р. № 955.